

Profesoriui Arnui Dineikai in memoriam

Rimtesnis gyvenimo pokytis ar susitikimas su nauju žmogumi įvyksta tuomet kai esame subrendę ir pasiruošę tai priimti. Jei profesorius Arnas Dineika būtų bendravęs su savo studentais anksčiau nei jie suvokdavo, kad architektūros studijos - ne vien statybos meno paslaptys, jis būtų atrodęs tik keistas dėstytojas, kuriam labai sunku įtikti. Nors amžius niekada neįtakojo Arno Dineikos gaivaus ir jaunatviško požiūrio į gyvenimą, tačiau šiomet mes galėtume pasveikinti jį sulaukus garbaus aštuoniasdešimtmečio. Rankos nepaspausime, bet mintyse jį tikrai visi prisiminsime.

Po kelių mokslo kursų, atsiradus gilesniam profesijos pažinimui, jo filosofiniai samprotavimai, kalbos ir bendravimo maniera giliau mąstantiems studentams padėdavo suprasti, kad tikrasis kūrybos kelias grindžiamas siekiamo tikslo esmės suvokimu, savitų sprendimų paieška, visišku ir besąlyginiu pasišventimu atliekamam darbui. Fizikinis energijos tvėrmės dėsnis, pasirodo, galioja ir mene – kiek minčių ir jausmų įdėsi į savo kūrinį, tiek jų ir bus. Tik geriausios idėjos spinduliuoja pasiekto rezultato išraiškoje. Tai buvo esminis profesoriaus gyvenimo ir kūrybos *credo*. Gilus akių žvilgsnis, kantrus pašnekovo nuomonės klausymas, ilgos pokalbių pauzės, neįkyriai pateikiamas, visuomet originalus asmeninis požiūris, kartojant minties nerimą simbolizuojančius žodelius " gal būt, tam tikras ", švelniai siūbuojanti stovėseną, tylus mormurando, nepaklusnių garbanų aureolė, klasikinis kostiumas su kyšančiu labai ilgu metaliniu rašiklio smaigaliu iš viršutinės švarko kišenės, stambūs akinių rėmai ir tokie plastiški, vingiuoti mokomųjų piešinių sūkuriai itin storu pieštuku studentiško eskizo kampe – profesoriaus įvaizdis visuomet išliksiantis jį pažinojusių sąmonėje.

Pakankamai formaliai skambantis SMD (studentų mokslinės draugijos) pavadinimas, atitinkantis tų laikų dvasią, vėliau įsteigtas kompozicijos būrelis iš tiesų vienijo aktyvius, žingeidžius, nesitenkinančius vien programiniu mokymu būsimojus architektus. Jie rinkdavosi papildomoms architektūros meno studijoms po paskaitų ir stengdavosi iš esmės perkąsti savo specialybės paslaptis. Vienas tinkamiausių šio darbo vadovų, niekada neatsisakantis ateiti bet koku metu dieną ar vakare, dalintis savo patirtimi po paskaitų, nepaisydamas valandinio krūvio rėmų buvo profesorius Arnas Dineika. Mes, to meto studentai, tikrai nekartą pasinaudojome šia dėstytojo ypatybe...Tai padėjo tvirtus pamatus studentų idėjų konkursui SIKON, sumanytam net prieš dvidešimt šešerius metus ir stebuklingai gyvuojančiam iki šiol. Manau, šias pastangas natūraliai perima kiekviena studentų karta, jos vienaip ar kitaip atsispindi realioje praktikoje dirbančių architektų kūryboje. Dabarties visuomenėje vis labiau populiarėjanti konceptualaus mąstymo samprata, dar nežinant net šios sąvokos reikšmės, tuomet buvo intuityvus siekis.

Idėjos visuomet buvo patraukli teorijos sritis, bet kai pamatėme profesoriaus parengtus gausius projektus ir realizacijas, pajutome jų originalumą ir jėgą, supratome, kad atotrūkio tarp minties ir veiksmo čia nėra, jo tiesiog negali būti. Savitas, neįprastas braižas, nebūtinai atitinkantis žurnalų puslapius ar trumpalaikius madų vėjus, paliko gilų įspūdį ir privertė susimąstyti apie kūrybos savitumo prigimtį. Projektai skirtingi savo išraiška, tai jie labai griežtai funkcionalistiški, tai – laisvi ir skulptūriški, bet visuomet išraiškingi ir įsimenantys. Dar labiau nustebino eksponuota meninių pastelių kūrybos paroda, joje autorius pilnai atsiskleidė kaip labai gili, daugiaplanė ir netikėta asmenybė. Kam teko matyti jo tėvo Karolio Dineikos knygos apie kūno kultūrą iliustracijas, tai linijos tikslumą, žmogaus vaizdavimo profesionalumą, meistrišką judesio dinamiką galima būtų drąsiai palyginti su Herluf Bidstrup piešinių lengvumu. Atskiros studijos verta unikali mažoji grafika sukurta ilgų posėdžių ir pasitarimų metu bloknoto lapeliuose ar paraštėse, tai - tikra miniatiūros grafikos šedevrų kolekcija.

Būdamas patyręs architektūros praktikas profesorius Arnas Dineika niekuomet nesibodėdavo ir teorijos, su didele meile ir atsidėjimu rašydavo mokslinius darbus, išsamiai ir nuosekliai

domėjosi kūrybinės paieškos metodais, skirtingų mastelių tūrių suderinamumu ar priešpastatymu, netikėtomis šių sprendimų galimybėmis. Gilinosi į pramonės pastatų tipologijos specifiką, nagrinėjo monolitinio betono kaip ypatingai plastiškos statybinės medžiagos teikiamas menines galimybes. Mokėjo konkrečiai ir įtaigiai visą tai perteikti paskaitų metu gausiems savo studentams, visuomet buvo jų mėgstamas ir gerbiamas.

Galima nesunkiai įsivaizduoti kaip netradiciškai ir neformaliai eilę metų architektūros katedrai vadovavo profesorius Arnas Dineika. Svari vedėjo nuomonė bei maištingas požiūris į gyvenimo ir darbo rutinos prigimtį, asmeninis disciplinuotumo pavyzdys visuomet neatitikdavo kuklių ir siaurų ano meto aplinkos standartų, dažnai keldavo sumaištį ramaus ir paviršutiniško veiksmo šalininkų gretose.

Nesvarbu prieš kiek metų buvome baigę architektūros fakultetą, nenustebdavom, jei profesorius prieidavo prie savo buvusių studentų kokio renginio ar vakarėlio metu ir, maloniai pakvietęs vardais, pasakydavo savo visuomet neakademišką nuomonę apie jau pačių autorių senai pamirštus kursinius darbus. Tai visuomet sukeldavo sąmonės sumaištį supratus, kad dėstoma buvo vadovaujantis ne vien racionalių pedagogo protu bet labai jautria menininko širdimi, paaiškėdavo, koks svarbus ir ypatingas jam buvo kiekvienas studentas. "Linkiu Jums gero pavasario!" - darganotą rudenį kartą nustebino profesorius vieną kolegą. Kai pastarasis nustebusiu veidu atsargiai užsiminė, jog dabar dar ne tas metų laikas, profesorius nusišypsojo ir tarė "betgi pavasaris vis tiek bus..."

Prieš metus profesoriaus Arno Dineikos netekties valandomis susibūrę jo mokiniai Audrys Karalius, Audrius Ambrasas, Sigitas Kuncevičius, Rolandas Palekas, Saulius Pamerneckis, Vaidotas Kuliešius, Vykintas Šeškevičius bei šių eilučių autorius realiai ir nuoširdžiai nutarė išreikšti savo dėkingumą mokytojui, savotiškai pratęsti jo idėjų gyvavimą. Taip atsirado profesoriaus Arno Dineikos vardo stipendijos idėja, kuri nuo šio rudens kiekvienais metais galėtų būti teikiama aktyviausiems architektūros specialybės studentams. Pirmuoju laureatu 2005 metais tapo Matas Cirtautas, vėliau – Algimantas Nėniškis, pernai – Rūta Vitonytė. Stipendija, suformuota kuklių savanoriškų asmeninių įnašų pagrindu, galėtų būti paremta visų norinčiųjų. Realiai simbolizuodama savito, maištingo mąstymo aktualumą, reiškinių esmės suvokimo siekį ji liudytų, jog tikrieji sprendimai gali atsirasti tik po gilių ir įvairiapusių apmąstymų, kad lengvas kūrybinės paieškos kelias ne visuomet yra geriausias...

Gintaras Čaikauskas

Vilnius, 2008 m. rugsėjis, 15 d.